

ימים של תורה

פרשת בהעלותך תשפ"ו

בפרק י' של במדבר, התורה אומרת:

- א / וידבר יהוה, אל-משה לאמר
ב / עשה לך, שתי חצוצרות כסף--מקשה, תעשה אתם; והיו לך למקרא העדה, ולמסע את-המחנות
ג / ותקעו, בהן--ונועדו אליך כל-העדה, אל-פתח אהל מועד
ד / ואם-באחת, יתקעו--ונועדו אליך הנשיאים, ראשי אלפי ישראל

כמו כן הן מלוות את ימי השמחה, המועדים, ראשי החודשים והקרבות המוקרבים על גבי המזבח.

חז"ל מלמדים כי החצוצרות שימשו אך ורק בימי חייו של משה ולאחר מכן נגנזו ונעלמו. נמצא אפוא שאין מדובר בכלי טכני בלבד שנועד להנהגת העם. דבר זה מתבאר אף מתוך דברי רש"י, המדייק מן הכתוב שמה היה צריך לעשות את החצוצרות מכספו שלו. ללמדך שאין זה כלי פשוט כלל, אלא מציאות עמוקה ופנימית גנוזה בו. מהי אפוא מהותן האמיתית של החצוצרות, עד שלא נמסרו אלא לידי משה בלבד?

המדרש² פותח לנו פתח להבנת הדברים:
עשה לך שתי חצוצרות כסף (במדבר י, ב), זה שאמר הכתוב (תהלים כד, ז): שאו שערים ראשיכם, בשעה שהכניס שלמה את הארון למקדש אמר: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם, שהיו הפתחים שפלים, ואמר: והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך

התורה מצווה את משה לעשות שתי חצוצרות כסף המיועדות לעבודת עם ישראל במדבר. עליהן להיות עשויות מכסף טהור ומקשה אחת. תפקידן מוגדר ומדויק: לכנס את העדה, להסיע את המחנות וללוות רגעים מסוימים בעבודת ה'.

כאשר שתי החצוצרות נתקעות יחד, כל עדת ישראל צריכה להתאסף אל פתח אוהל מועד. כאשר נתקעת חצוצרה אחת בלבד, באים רק נשיאי המטות וראשי העם אל משה. התורה קובעת אף סוגים שונים של תקיעות כדי להסדיר את מסעות השבטים במדבר. תקיעה מיוחדת מורה על נסיעת המחנות החונים במזרח, ולאחר מכן תקיעה אחרת מורה על נסיעת המחנות החונים בדרום.

החצוצרות נועדו גם לשעת מלחמה, כדי להזכיר את ישראל לפני ה' ולהמשיך להם ישועה כנגד אויביהם.

¹ במדבר, פרק י, פסוק ב.

² במדבר רבה, פרק ט"ו, סימן י"ג.

בהקשרים אחרים? מה מיוחד בשערי המקדש שהם נעשים ציר המרכזי של כל מהלך המדרש?

כדי להבין זאת, עלינו להעמיק בסיפור שהוזכר.

אכן מצינו את שלמה המלך מתפלל שהשערים של בית המקדש ייפתחו. ויש לתמוה: מדוע לא פתח אותם בעצמו בכוחו המלכותי?

מדרש אחר: מבאר את הדברים ביתר עומק. מובא שם כי אירעה טעות בחישובו של שלמה המלך בעת בניית הבית. פתח קודש הקודשים היה במידת עשר אמות, וכן גם הארון שעשה היה באותה מידה בדיוק. וכאשר ביקשו להכניס את הארון אל קודש הקודשים, לא היה כל אפשרות להכניסו דרך הפתח, מחמת זהות המידות.

חז"ל מדגישים כי טעות זו לא הייתה מקרית, אלא הושמה בליבו של שלמה המלך על ידי הקב"ה, והוא שנקרא חכם מכל אדם. כאשר עמד שלמה חסר אונים, הבין שאין זה עניין טבעי כלל, אלא נדרש כאן נס גמור. אז פנה בתפילה, והעמיד את זכותו של דוד המלך, והביא את ארונו של אביו. אז, נתעורר דוד המלך ממנוחתו, ובזכותו נפתחו השערים ונעשה המעבר לארון הקודש.

וזהו ביאור דברי דוד המלך שאמר:⁴ **"מזמור שיר חנכת הבית לדוד"**.

כיצד ייתכן שדוד ישיר על חנוכת הבית, והרי הוא כבר הסתלק מן העולם?

ועל כך הוא עצמו משיב בהמשך המזמור: **"ה' העלית מן-שאל נפשי, חיייתי מירדי בור"**.

דהיינו, דוד המלך מגלה בעצמו עניין של תחייה הקשור ישירות למהלך המדרש שהוזכר. ומעתה חוזרת השאלה למקומה: מהו פשר ההעמדה הזו? מדוע נצרכת תחייתו של דוד דווקא בשעה זו, לצורך פתיחת שערי המקדש?

הבן יהוידע נשען על **הגמרא**:⁵ כדי לבאר את הדברים: **"דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב 'עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושוי' – אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מחול לי על אותו עון. אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי. אמר לו: בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע"**.

הַכְּבוֹד, אָמְרוּ הַשְּׁעָרִים (תהלים כד, י): מי הוא זה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, מִיָּד בִּקְשׁוּ הַשְּׁעָרִים לִירֵד עֲלֵינוּ וְלָרֶץ אֶת רֵאשׁוֹ, אֱלוֹהֵי שְׁאֵמֶר (תהלים כד, י): ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה, וְחֹזֵר וְאָמַר (תהלים כד, ח): ה' עֲזָו וְגִבּוֹר ה' גִּבּוֹר מִלְחָמָה, (תהלים כד, ט): שְׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם, אָמַר לָהֶם הַתְּגַדְלוּ שְׁמֶלֶךְ הַכְּבוֹד עֲלֵיכֶם, מִיָּד חָלְקוּ לוֹ כְּבוֹד וְנִשְׂאוּ עֲצֻמָּן וְנִכְנַס הָאָרוֹן. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲתֶם חָלַקְתֶּם לִי כְבוֹד, חֲיִיכֶם כְּשֵׁאֲנִי אַחֲרֵיב אֶת בֵּיתִי אִין אָדָם שׁוֹלֵט בְּכֶם, תִּדְעַ שְׁכָל כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ גָּלוּ, שְׁנֵאֲמַר (דניאל א, ב): וַיִּתֵּן ה' בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמִקְצַת כְּלֵי בֵּית הָאֱלֹהִים, אֲבָל שְׁעָרֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִקְוֵמוֹן נִגְזְזוּ, שְׁנֵאֲמַר (איכה ב, ט): טָבְעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ. מֵהוּ ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה, שְׁהוּא חוֹלֵק לִירְאֵיו מִכְּבוֹדוֹ, כִּי־צַד, הוּא נִקְרָא אֱלֹהִים, וְקָרָא לְמֹשֶׁה אֱלֹהִים (שמות ז, א): רָאֵה נִתְתִּיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעָה. הוּא מַחִיָּה מֵתִים, וְחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לְאֱלֹהֵיו וְהַחִיָּה אֶת הַמֵּת, שְׁנֵאֲמַר (מלכים א יז, כג): וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶו רֵאִי חֵי בְּנֵךְ. וְלִמְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יִלְבוֹשׁ לְבוּשׁוֹ, שְׁנֵאֲמַר (תהלים כא, ו): הוֹד וְהַדָּר תִּשְׁוֶה עֲלֵינוּ. מֵה כְּתִיב (תהלים מז, ו): עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה מֶלֶךְ עֲשִׂיתִיךָ, שְׁנֵאֲמַר (דברים לג, ה): וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ, מֵה מֶלֶךְ כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא תוֹקְעִין לְפָנָיו אֶף אֶתָּה עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרֹת כֶּסֶף, כְּשֶׁתִּכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל יְהִיו תוֹקְעִין בָּהֶם וְהָן מִתְּכַנְּסִין, שְׁנֵאֲמַר (במדבר י, ג): וְתִקְעוּ בָהֶן וְנוֹעְדוּ אֲלֵיךָ, לְכַךְ עֲשֵׂה לְךָ.

ביאור המדרש שהוצע לנו אינו מתיישב בנקל. נראה כי עניינן של היחצוצרות שייך למידת הכבוד (כבוד שמים), לגילוי ההוד שהקב"ה מעניק ליראיו, ועל כן הוא מייחד את עבדו בשימוש בחצוצרות. אולם דימוי זה מעורר שני קשיים עיקריים.

ראשית, הקב"ה מורה כדרך מלכות שיתקעו לפני המלך כאשר הוא יוצא. ואולם אין זה תואם את תפקיד החצוצרות כפי שמתואר בתורה, שהרי הן אינן משמשות להכרזה על יציאת משה, אלא דווקא לכינוס העם אל קריאתו של משה, ולא בשעת יציאתו.

שנית, עצם הטענה מוגבלת לדמויות המוזכרות במדרש בלבד. והלא אין משה רבנו ע"ה היחיד שירא את ה' בעולם. ואם אכן יסוד החצוצרות הוא מידת היראה, מדוע הן נעלמות דווקא עם הסתלקותו של משה?

ועוד, אין אנו מבינים את אריכות דברי המדרש בסיפור שערי בית המקדש בימי שלמה המלך. מדוע בחר המדרש דווקא בסיפור זה כיסוד לבירורו, ולא בסיפורי אליהו הנביא או משה רבנו, שגם הם נזכרים

³ שמות רבה, פרק ח, סימו א.

⁴ תהילים, פרק ל'.

⁵ מסכת שבת, דף ל' ע"א.

מקור עליון ואלוקי של השגה, ממנו נשפע שפע רוחני חזק; הדעת התחתונה היא קבלתו של שפע זה במציאות הנבראת; ואילו השלב השלישי הוא התפשטות השפע בעולם עד כדי כך שמקורו נעלם ואינו ניכר עוד.

הרב מגלה כי משה רבנו הגיע למדרגת דעת עליון, ומתוקף כך הוא מסוגל להוריד את השפע אל הדעת התחתונה, כדי שיתממש במציאות. זהו גם סוד החצוצרות: הכתיב הראשון "חצוצרת", שבו ה־ז בתחילת המילה, מבטא את נקודת המקור העליונה של השפע, ואת מי שמסוגל לעמוד שם ולהורידו. הכתיב השני, שבו ה־ז נע לסוף המילה, מבטא את ירידת השפע אל העולם התחתון, אל מקום הקליטה וההתגלמות. ואילו הכתיב השלישי, שבו ה־ז נעלם, מבטא מצב שבו השפע כבר מצוי בעולם עצמו, אך מקורו האלוקי כבר אינו גלוי – המציאות פועלת כאילו היא עצמאית, אף שהיא ניזונה ממקור עליון נסתר.

מצב זה, כך מבואר, הוא תוצאה של חטא עץ הדעת – אובדן הגישה הישירה אל הדעת העליונה, והסתרת אות החיים "ו", אותה אות שקין מבקש עליה רחמים כאשר הוא יודע שדינו למיתה.

כעת נשאלת השאלה: כיצד מתבטאת בפועל אותה היעלמות של ה־ז, כלומר אובדן שפע החיים?

התורה עצמה מתארת זאת בסילוק האדם מגן עדן¹⁰:

וַיִּגְרַשׁ אֶת-הָאָדָם; וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגִן-עֵדֶן אֶת-הַכְּרִיבִים וְאֵת לֶהֱט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת-דָּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים.

שני הכרובים נעשים שומרי סף של מקור החיים, החוסמים את הגישה אל עץ החיים. ובמקביל לכך, התורה מתארת גם את הופעת הכרובים במשכן¹¹:

וּבָא מֹשֶׁה אֶל-אֱהִל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ, וַיִּשְׁמַע אֶת-הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַפְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל-אֲרֹן הָעֵדוּת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִיבִים; וַיִּדְבֹּר אֵלָיו.

רש"י מדגיש כי הקול האלוקי המדבר אל משה רבנו היה נשמע רק בתוך האוהל, ונעצר בגבולו כך שאיש מחוץ לא היה יכול לקולטו. הקול היה מצוי במדרגת דעת עליון, ואינו אמור היה כלל לחדור אל המציאות

מבאר **הבן יהוידע** כי דוד היה מצטער על כך שלא זכה לבנות את בית המקדש. אולם הרב מגלה כי דוד לא היה יכול לעשות זאת כמשה רבנו, שכן אילו אחד מהם היה בונה את הבית במו ידיו, לא היה הבית יכול להיחרב לעולם, על פי דברי חז"ל⁶: **"משה ודוד, שלא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם"**. ובמצב כזה, היה הדין צריך להיפרע כולו מן העם, והיה הדבר מביא להחמרה גדולה יותר. לכן לא היה ראוי שדוד יבנה את הבית בעצמו.

ומשום כך נמסרה הבנייה לשלמה המלך, אלא שדבר זה לא יכול היה להתקיים כל עוד דוד בחיים. לפיכך לקח הקב"ה את דוד מן העולם, ולאחר מכן החזירו לחיים, כדי להעמיד בכך גילוי של מחילה. ועוד, בכך זכה דוד להשתתף באיזשהו אופן בחנוכת בית המקדש.

הבן יהוידע מוסיף לבאר כי פתיחת השערים נעשתה לכבודו של דוד, ורמוז הדבר בשמו עצמו. השם "דוד" מורכב משתי אותיות "דלית". ואות זו בכתבתה המלאה רומזת למילה "דלת", שהיא שער. דבר זה מרמז לשערי בית המקדש שלא רצו להיפתח בפני הארון. וכאשר הם נפתחים, נכנסת לתוכם האות "ו".

אות זו אינה מקרית כלל, והיא רומזת לעניין ידוע: לאחר הריגת הבל בידי קין, קין מבקש רחמים מפני פחדו להיהרג. הקב"ה נותן לו אות לשמירה. **רש"י** מבאר שמדובר באות משם ה' שהושמה על מצחו של קין. **ובתיקוני זוהר**⁸ מבואר שזו אות "ו".

אות זו היא שפע של חיים, שניתן לקין כדי שלא ימות למרות חטאו. אותו שפע של חיים מתגלה שוב אצל דוד, והוא הוא היוצא עם פתיחת שתי הדלתות, ומחיייה את מלך ישראל.

האוצר החיים⁹ מציע כאן עיון עמוק ומורכב במיוחד. הוא מבחין כי המילה "חצוצרות" מופיעה בתורה בשלוש כתיביות שונות: תחילה "חצוצרת", אחר כך "חצוצרות", ולבסוף "חצוצרת". שינויי הכתיב הללו אינם טכניים בלבד, אלא משקפים תנועה פנימית של האות "ו", הנוכחת בתחילה, נעה לסוף, ולבסוף נעלמת לחלוטין.

לדבריו, תנועה זו מבטאת את סוד הדעת, שהיא עצמה בעלת שלושה מצבים: דעת עליון, דעת תחתון, והתפשטות הדעת – כלומר ירידת השפע והפצתו במציאות התחתונה. במהלך זה, הדעת העליונה היא

⁶ מסכת סוטה, דף ט' ע"א.

⁷ על מסכת סנהדרין, דף ק"ז ע"ב, דיבור המתחיל "דבקו שערים"

⁸ תיקוני זוהר, תיקון ס"ט, דף קי"ט ע"א.

⁹ על פרשת בהעלותך, בסיום פירושו על ענייננו.

¹⁰ בראשית, פרק ג, פסוק כ"ד.

¹¹ במדבר, פרק ז, פסוק פ"ט.

התחתונה, שכן המקום שבו הוא מתגלה – קודש הקודשים – מנותק מעולם זה.

אולם היה אדם אחד שהיה מסוגל לקלוט את הקול הזה, משום שהיה מהדהד עם אותה מדרגה. **בעל הטורים** מציין כי המילים "מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים" יוצרות ר"ת של "משה", ללמד שהקול האלוקי היוצא מבין הכרובים פוגש את משה רבנו עצמו, השוכן בדעת עליון.

מכאן שעליו להעביר את אותה השגה אל המציאות התחתונה. משה רבנו יוצא מן האוהל, חוצה את הגבול שבין העולמות, ולאחר מכן משתמש בחצוצרות כדי להוריד את ה"ו" ממדרגתו העליונה אל מדרגתו התחתונה, ולהטמיעו בתוך המציאות המוחשית. לכן מופיעות שלוש צורות כתיבה שונות של המילה, המשקפות את שלבי ירידת השפע.

בכך נעשה משה רבנו צינור המחזיר חיים אמיתיים לעולם, לאחר שאדם הראשון איבדם בחטאו.

התורה מדגישה כי החצוצרות שימשו אף לסידור מסעותיו של עם ישראל במדבר במשך ארבעים שנות הנדודים. כבר עמדנו על אופיו הרוחני של המדבר, שהוא מרחב הנתון במיוחד לשליטת כוחות הסטרא אחרא. אחת מן הסיבות לנדודים ולשינויי התחנות הייתה להתקדם אל כל מקום שבו נאחז הרע, כדי לברר ולהוציא מתוכו את הניצוצות הקדושים השבויים בו. לאחר שיצאו הניצוצות לחירותם, הם עולים ומשתלבים במבנם השמימי. תיקון זה נעשה בעיקר במדרגת השכינה, היא ההופעה האלוקית הנקראת גם ספירת מלכות.

רב דוד זניאל הכהן¹² מבאר על פי יסוד זה את פעולתן של החצוצרות. מסעותיו של עם ישראל במדבר לא היו אחידים, אלא היו בהם תחנות קצרות ותחנות ממושכות, הכל לפי גודל העבודה הרוחנית הנדרשת במקום. ככל שהיו שם יותר ניצוצות הקדושה הכלואים בכוחות הטומאה, כך התארכה השהות באותו מקום, עד השלמת הבירור הראוי. ורק לאחר סיום התיקון, היו העננים שבים ונוסעים, ומשה היה מודיע לעם באמצעות החצוצרות את זמן המסע. ובזה ביאר אותו רב, שהחצוצרות באו למעשה לסמן את חתימת העבודה הרוחנית במקום מסוים, כאשר הניצוצות כבר נבררו, ומשה היה מעלה אותם כביכול אל על באמצעות קול החצוצרות.

והנה, ספירת המלכות שאנו עוסקים בה מתגלה בעולם הזה בדמותו של דוד המלך. נמצא אם כן שכל עמלו של עם ישראל מכוון להחיות ולהמשיך שפע אל מלכות ישראל, ושורש ההמשכה הזאת נעשה על ידי משה רבנו, שהוא הכוח המחבר בין העולמות ומאפשר את קיום התיקון. ולפיכך יש לומר, שכך יש להבין גם את דברי המדרש המקשר בין שערי קודש הקדשים לבין שתי החצוצרות: משה הוא השורש היוצא מן הקודש, הממשיך את חיות ה"ו" לעולם הזה, ובכך נותן – או ליתר דיוק מחזיר – חיים לדוד מלכא משיחא.

בתחילה, אדם הראשון לא היה אמור למות כלל. רק בעקבות החטא ניטלו ממנו שנות חיים, והוא מעניק לדוד שבעים שנה כדי שיוכל להשלים את תיקונו. בכך מתברר כי דוד המלך חוזר למדרגת החיים המקורית שנועדה לאדם.

החיד"א¹³ מביא דעת שונה ביחס לאות שנחקקה על קין, והוא נסמך על דברי **השפתי כהן**¹⁴. לשיטתו, אין זו האות ו' אלא דווקא האות י'.

כבר ביארנו בכמה מקומות כי התערבות הנחש גרמה לפגימה בעשר הדיברות, שהן עשר הכוחות שמהם נברא העולם. **השפתי כהן** מדבר על עשר מכות מקבילות, ומבאר כי מטה משה רבנו נברא כבר בשעת חטא אדם הראשון. מטה זה, שצורתו כצורת האות ו', יהיה הכלי שבאמצעותו יינתנו עשר המכות כדי לבטל את עשר הפגיעות וה"נשיכות" שנגרמו בעולם.

על פי זה מבאר **החיד"א**¹⁵ את הפסוק האומר שהקב"ה שם לקין אות כדי שלא יהרגו אותו כל מוצאו. ומבואר: מאיזה "מכות" מדובר? מן המכות הנובעות מעצם החטא – כלומר עשר המכות המרוכזות במטה, ולכן נדרשת כאן דווקא האות י' שערכה עשר, כדי להגן על קין מן הדין שעתיד היה להתגלות במצרים על פרעה.

ומעתה מתעוררת תמיהה: כיצד **החיד"א** חולק לכאורה על **הזוהר**, האומר שהאות שניתנה לקין היא ו'?

ישוב לדבר מובא מתוך הערה של **הבן יהודע**¹⁶: האות ו' של **הזוהר** אינה רק צורתה הפשוטה, אלא יש להבינה בכתוב מלא. שהרי כל אות יכולה להתפרש גם כמילה שלמה כאשר חושפים את מלוא ההגייה שלה. כך למשל אי נכתבת במילואה "אלי"ף.

¹² גל עיני, עמוד 274.

¹³ חומת אנוך, פרשת בראשית, הערה י"ז

¹⁴ על תחילת ספר בראשית.

¹⁵ כסא דוד, דרוש י"א על שבת הגדול.

¹⁶ על מסכת בבא בתרא, דף י"א ע"א.

אולי משום כך כל עניין הטעות במידת השערים של שלמה המלך נוגע דווקא לעשר אמות: השערים והארון היו במידה זו כדי לעורר את בחינת ה"י" – כוח העשר – המאפשר את חזרת דוד המלך.

מכאן מתברר כי החצוצרות שבהן עסקנו אינן אלא כלי של משה רבנו, שתפקידו להעביר את החיים מן המדרגה העליונה אל המציאות ולהעלות את הניצוצות חזרה אל מידת המלכות, עד להופעת דוד המלך.

וממילא מובן מדוע במדרש מופיעים דווקא משה רבנו, דוד המלך, אליהו הנביא ומשיח – כולם שלבים באותו מהלך גאולה אחד.

ושוב מתגלה שהתורה איננה רק מערכת מצוות חיצונית, אלא גילוי של תכלית הבריאה עצמה. יהי רצון שנזכה להבין את עומק הדברים ולחיות לאורם.

שבת שלום.

יהודה משה שרביט

לאות ו' יש כמה אופני כתיב מלא, והכתיב שעליו מדבר הזוהר אצל קין הוא "וי"ו" – כלומר שילוב של ו', י', ושוב ו'. נמצא שאין כאן מחלוקת כלל: שני הצדדים אמת, שכן שני הרכיבים קיימים בתוך האות המלאה.

מתוך כך מתגלה נקודה עמוקה: קיימות שלוש צורות של כתיב מלא לאות ו'. העליונה שבהן היא "וי"ו", התחתונה יותר היא "וא"ו", ובדרגת מלכות מצויה הצורה "וו".

ניתן לקשור קשר מעניין בין דברינו לבין שלושת מדרגות הדעת, כולן מרומזות באות "ו". הגרסה הראשונה, "וי"ו", מבטאת את דעת עליון, שהיא שורשה הרם ביותר. המציאות השנייה, הדעת התחתון, רומזת לירידת השפע אל תוך עולמנו. משום כך דווקא הצורה השנייה של "ואו" מכילה בקרבה אות "א" במרכזה.

מבנה אות זו מורכב מיו"ד עליונה, ולאחריה ו' אלכסונית, ולבסוף יו"ד תחתונה הפוכה. דבר זה מבטא את ירידת היו"ד מן המציאות של הדעת העליונה אל בחינת הדעת התחתונה, דהיינו השתלשלות השפע ממקורו העליון עד הגעתו אל מציאות העולם הזה.

לאחר שירידה זו הושלמה והשורש הגיע עד ספירת המלכות, אזי הדעת מתמזגת בתוך טבע המציאות. משום כך הביטוי האחרון הוא "וו" ללא כל אות מתווכת, שכן היו"ד כבר הועברה והוטמעה בתוך המדרגה התחתונה.

לכן, שם דוד המלך משתנה בין תקופת חייו הראשונה לבין תחילתו. **הים החכמה**¹⁷ כותב שאין כל רמז לכך שדוד המלך שב לאחר תחילתו למוות נוסף. מאחר שכבר טעם את המוות במציאות זו, מלך ישראל נעשה מופרש מן ארס הנחש ואינו נתון עוד להשפעותיו. ייתכן שזו משמעות האמרה הידועה: "דוד מלך ישראל חי וקיים". נמצא שיש שתי תקופות בקיומו של מלך ישראל: שבעים שנות חייו הראשונות, ולאחר מכן מציאות נצחית של תחייה.

ולפיכך יש לשים לב לדבר מופלא: בספר דברי הימים, שנכתב דורות לאחר האירועים המתוארים, שמו של דוד המלך נכתב בצורת כתיב מורחבת: דויד עם יו"ד נוספת.

ייתכן שזהו רמז לכך שכל הסוגיה נסובה סביב אותה תוספת של האות יו"ד, המורה על שפע החיים והשלמת התיקון.

כדי להקדיש את דבר התורה הבא לעילוי נשמת או לברכה, ניתן ליצור קשר בכתובת המייל

yamcheltorah@gmail.com